

Vlaams
Parlement

stuk **107** (2014-2015) – Nr. 1
ingediend op 30 september 2014 (2014-2015)

Motie

van de dames Elisabeth Meuleman en Elke Van den Brandt

tot onderzoek door het Rekenhof
naar de financiering van het hoger onderwijs

TOELICHTING

Universiteiten en hogescholen komen steeds meer op hun tandvlees te zitten. Er zijn meer studenten in het hoger onderwijs, aula's zitten vol, er is een tekort aan personeel en soms verouderde infrastructuur. Een belangrijk gegeven is dat bijvoorbeeld de werkmiddelen van de universiteiten, waarmee ze het onderwijs, de gebouwen en het basisonderzoek financieren, de afgelopen jaren te weinig geïndexeerd zijn. Terwijl het aantal studenten met een kwart steeg, nam het onderwijspersoneel met amper 4 procent toe. In 2008 en 2009 konden de universiteiten samen nog een overschot van 17 miljoen euro noteren op hun werkbudget. Sinds 2010 is die budgettaire ruimte verdwenen, om uiteindelijk twee jaar geleden uit te monden in een gezamenlijk tekort van 32 miljoen euro.

Toch plant deze regering extra besparingen in het hoger onderwijs. De druk wordt nu gelegd bij de universiteiten en hogescholen om hun inschrijvingsgeld te verhogen. Of om naar andere manieren te zoeken om kosten te drukken. Een tegenvoorstel van de universiteiten is om de kost van de externe kwaliteitszorg te drukken door het opschorten van visitaties op opleidingsniveau. Een combinatie van minder middelen, een hoger inschrijvingsgeld en een periode zonder verantwoording met betrekking tot de kwaliteit van het geleverde onderwijs is evenwel niet wenselijk.

De huidige discussie bouwt voort op een structureel probleem. Het is duidelijk dat de kosten van het hoger onderwijs scherp opgelopen zijn en dat de instellingen van het hoger onderwijs terecht aangeven dat het water hen aan de lippen staat en de Vlaamse overheid haar verantwoordelijkheid dient op te nemen. Maar die Vlaamse overheid heeft blijkbaar als strategie de kosten voor een groot deel door te schuiven naar studenten en gezinnen. Dat is geen goed idee en hiertegen komt massaal verzet.

De hamvraag blijft echter wat de oorzaken ten gronde zijn van de financieringsproblemen van het hoger onderwijs.

De vorige legislatuur werd een hele reeks hoorzittingen georganiseerd in het Vlaams Parlement over het hoger onderwijs. In de afsluitende maatschappelijke beleidsnota en resoluties (*Parl. St.* VI.Parl. 2009-10, nr. 591/1-6) kwam de financiering van het hoger onderwijs ook uitgebreid aan bod. Maar de discussie werd in 2010 vooral toegespitst op de kostprijs van de academisering, de inkanteling van opleidingen uit het hoger onderwijs in het universitair onderwijs. Deze hervorming zou op zich veel extra middelen vergen. De Groenfractie waarschuwde er toen al voor dat dit ten koste zou kunnen gaan van middelen voor de democratisering van het onderwijs, voor de studiefinanciering, studentenvoorzieningen, diversiteit en de onderwijsprocessen zelf.

Sindsdien is het probleem van de onderfinanciering van het hoger onderwijs alleen maar toegenomen en wordt ook steeds duidelijker dat dit een hypotheek kan en zal leggen op de toegang tot het hoger onderwijs voor allen en op het democratiseringsproces.

De indieners vragen daarom een structurele doorlichting van de bestedingen van de middelen van het hoger onderwijs door het Rekenhof om te zien hoe we kunnen komen tot een billijk en efficiënt financieringssysteem voor het hoger onderwijs.

Elisabeth MEULEMAN
Elke VAN DEN BRANDT

MOTIE

Het Vlaams Parlement besluit, overeenkomstig artikel 96 van het Reglement van het Vlaams Parlement, het Rekenhof te gelasten om de financiering van het hoger onderwijs door te lichten en te onderzoeken, waarbij in het bijzonder aandacht wordt besteed aan volgende vragen:

- hoe kan het budget worden aangepast aan de stijgende noden; maar ook aan nieuwe technische mogelijkheden?
- hoe zorgen we ervoor dat middelen efficiënt worden ingezet om het doel van de democratisering van het hoger onderwijs te vrijwaren?
- zijn er vormen van overaanbod en overlapping? Is er sprake van overdreven concurrentie – kan er meer gerationaliseerd worden in het aanbod zodat minder middelen dienen ingezet te worden?
- wat is de besteding van middelen aan public relations en recruteringscampagnes: moet de overheid mee de concurrentiestrijd tussen de instellingen financieren?
- wat is de verhouding in de financiering van onderwijs en onderzoek?
- de financiering van infrastructuur in relatie tot het rationeel gebruik van onderwijs- en onderzoeksinfrastructuur: moeten investeringen in onderzoeks- en onderwijsinfrastructuur niet optimaal en rationeel worden aangewend? Is hier geen ruimte voor betere samenwerking?
- wat zijn nieuwe mogelijkheden om infrastructuur multifunctioneel te gebruiken?
- wordt nu al gewerkt met constructies van privaat-publieke samenwerking in het hoger onderwijs – aan welke voorwaarden moeten dergelijke financiële constructies voldoen om de onafhankelijkheid van onderwijs en onderzoek te garanderen?
- kan de verantwoording die instellingen voor hoger onderwijs afleggen aan overheid en maatschappij efficiënter georganiseerd worden? Moet daarbij niet bijzondere aandacht besteed worden aan de externe kwaliteitszorg door objectieve kennis ter beschikking te stellen met betrekking tot de kwaliteit van opleidingen?

Elisabeth MEULEMAN

Elke VAN DEN BRANDT